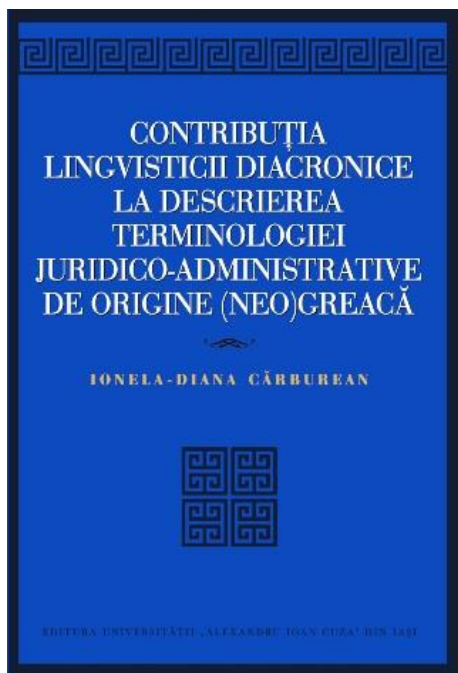

Ionela-Diana Cărburean, *Contribuția lingvisticii diacronice la descrierea terminologiei juridico-administrative de origine (neo)greacă*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2021, 424 p. (Anca-Giorgiana Manta)

Lucrare de excepție, cartea *Contribuția lingvisticii diacronice la descrierea terminologiei juridico-administrative de origine (neo)greacă*, are la bază teza de doctorat cu același nume a autoarei, beneficiind de referenți științifici de prestigiu: prof. univ. dr. Alexandru Gafton de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, respectiv prof. univ. dr. Gheorghe Chivu de la Universitatea din București, membru corespondent al Academiei Române.

Acest volum se constituie ca un inventar exhaustiv de împrumuturi și calcuri după model grecesc prin descrierea acestor termeni și a tiparelor de formare a calcurilor, laolaltă cu observarea lor în cadrul unor relații semantice stabilite în

cadrul terminologiei juridico-administrative românești.

De ce a fost necesară apariția unei astfel de lucrări? S-a constatat dificultatea unei analize diacronice, mult mai puțin întâlnite în studiul terminologiilor, din cauza dificultăților pe care le presupune acest tip de demers, dar și a opiniei predominante conform căreia terminologiile se pot studia doar în sincronie.

Tematica abordată este importantă și prin prisma faptului că autoarea, Ionela-Diana Cărburean, face un inventar al termenilor juridico-administrativi de origine (neo)greacă într-o manieră ce se dorește a fi exhaustivă. Analizează împrumuturile și calcurile lingvistice (lexicale, frazeologice), exemplificând în detaliu materialul și punând la dispoziția cititorului exemple elocvente.

Un punct forte constă în simbioza perfectă dintre teorie și exemple. Prima parte, teoretică (capitolele I-VII), vine să se combine cu partea a II-a, care este un inventar deosebit al termenilor juridico-administrativi de origine (neo)greacă supuși analizei.

Cartea oferă date importante referitoare la constituirea terminologiei juridico-administrative românești, fiind un instrument util pentru lingvistica românească prin faptul că devine un element important în istoria limbii române, în general, și a

terminologiei juridice, în particular. De asemenea, este utilă și pentru istoria Dreptului românesc, oferind o perspectivă de la termen la conceptul surprins în momentul apariției și evoluției sale.

Corpusul de lucrări cuprinde texte normative de referință ce se înscriu dreptului laic: *Cartea românească de învățătură* (Iași, 1646) sau *Pravila* lui Vasile Lupu (1595-1661); *Îndreptarea legii* (Târgoviște, 1652) sau *Pravila* lui Matei Basarab (1580-1654); *Pravilniceasca Condică* (Țara Românească, 1780); *Sobornicescul Hrisov* (Moldova, 1785); *Manualul lui Andronachi Donici* (Moldova, 1813); *Condica Țivilă a Moldovii* sau *Codul Calimach* (Moldova, 1833 – prima versiune românească); *Condica criminalicească și procedura ei* (Moldova, 1820, 1826).

Volumul este structurat în două părți. Prima parte își propune să familiarizeze cititorul cu o serie de abordări teoretice care vizează: dihotomia *sincornie - diacornie* în analizele lingvistice, conceptul de *variație în terminologie*, parametrii după care au fost evaluați termenii juridico-administrativi de origine greacă (metafora terminologică, inovația, acomodarea, „învechirea” și dispariția termenilor, frecvența acestora din perspectivă diacronică, omogenitatea lor în timp) – *Capitolul I. Sincronie vs. Diacronie în studiul lingvistic*; dihotomiile *termen - cuvânt, terminologia internă (normativă) - terminologia externă (descriptiv-lingvistică)*, interdisciplinaritatea terminologiei juridico-administrative din perioada 1646-1826 – *Capitolul al II-lea. Termenul – unitate lexicală și terminologică*; formarea termenilor (împrumutul, calculul lingvistic, derivarea cu afixe) – *Capitolul al III-lea. Formarea termenilor*; anumite precizări vizând statutul terminologiei juridico-administrative românești în cadrul limbajului juridico-administrativ și analizarea celui din urmă ca stil funcțional al limbii române – *Capitolul al IV-lea. Limbajul juridico-administrativ ca stil*; relațiile semantice care se stabilesc între termenii ce constituie terminologia juridico-administrativă românească: polisemia, sinonimia, câmpurile lexico-semantice, relațiile de hiperonimie și hiponimie, omonimia și antonimia – *Capitolul al V-lea. Modalități de organizare a lexicului juridico-administrativ*; traducerea juridică, în general, și traducerea juridică în spațiul românesc (Țara Românească și Moldova), în special, laolaltă cu rolul traducătorului în formarea și îmbogățirea unei terminologii – *Capitolul al VI-lea. Traducerea terminologiei juridico-administrative*; stabilirea modului în care au pătruns împrumuturile grecești în terminologia juridico-administrativă românească – *Capitolul al VII-lea. Influența greacă în terminologia juridico-administrativă românească*.

Partea a II-a are în vedere inventarul împrumuturilor care alcătuiesc corpusul analizei – *Capitolul al VIII-lea. Împrumuturi și calcuri de origine (neo)greacă*, valorificat în *Capitolul al IX-lea. Analiza inventarului de termeni rezultat*.

La final, volumul cuprinde *Concluziile generale*, *Bibliografia*, două *Anexe*, un *Glosar* și un *Indice de nume*. Prima *Anexă* înglobează unsprezece câmpuri semantice reprezentative pentru demersul lucrării: *Funcționari în aparatul de stat*, *Monede*, *Impozite*, *Daruri*, *Pedepse*, *Unități de măsură*, *Grupuri sociale*, *Foruri de decizie*, *Instituții publice*, *Însemne*, *Subdiviziuni teritoriale*. În cea de-a doua *Anexă* sunt consemnate o serie de diferențe referitoare la glavele dintre cele două lucrări normative de referință supuse analizei, și anume *Cartea românească de învățătură* și *Îndreptarea legii*. *Glosarul* este un instrument util pentru a repera ușor termenii supuși analizei din multitudinea celor explicați în lucrare. *Indicele de nume* cuprinde numele autorilor ale căror lucrări au fost consultate în vederea scrierii acestei cărți, lucrări regăsite în lista bibliografică.

De obicei, astfel de lucrări se consultă la nevoie, dar aceasta poate fi citită ca un text narativ, captivând cititorul cu idei noi și interesante, scrise în jurul unor cuvinte sau al unor concepte, care sunt explicate în contextul terminologiei juridico-administrative. Ideile prezentate poartă amprenta plurilingvismului, a deschiderii interdisciplinare, care alături de corpusul de cuvinte / expresii înregistrate riguros, recomandă această carte de referință atât pentru lectură, cât și pentru studiu.

Chiar dacă volumul vizează o terminologie preponderent juridico-administrativă, are și un caracter reflexiv, dezvoltând gândirea critică prin analizarea unui fapt lingvistic în diverse etape ale apariției și evoluției sale – episodul de influență greacă în terminologia juridico-administrativă românească. Acesta poate constitui un punct de plecare pentru alte analize viitoare, oferind în detaliu, informații despre ponderea terminologiei juridice de origine greacă în terminologia juridico-administrativă românească.